

מקורות ערב יום כיפור תשפ"ה איך עושים תשובה מאהבה?

עלינו זכות בדין).

2. **יומא פוב:** אמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות, שנאמר (הושע ידב) 'שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך' [התשובה הופכת את המזיד לכשל בשוגג]. והרי אמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו **כזכיות**, שנאמר (יחזקאל לג, יט) 'ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה **עליהם יחיה'** (רש"י: על העברות)? לא קשיא, כאן בתשובה מאהבה (שנעשים כזכיות) וכאן מיראה (שנעשים רק כשגגות).

מהר"ם בן חביב בספר תוספת יום הכפורים: יש להתבונן היאך אפשר שגוף העבירה יעשה זכות?

3. **לקוטי שיחות יז/187:** דעת רבי אליעזר שמכשירי מצווה דוחים את השבת, כי היות שאי אפשר לקיים את המצווה בלעדי המכשיר, **הופך המכשיר עצמו לכעין מצווה**. וכך בנידון דידן: היות שלדרגת תשובה מאהבה, אי אפשר להגיע לולי השבר של החטא, **כצימאון בעלי התשובה לברוח מארץ ציה וצלמוות שהוא ביתר עז מצמאון הצדיקים** (כמבואר בתניא פרק ז) - לכן זדונות עצמם מתעלים ומקבלים גדר של זכויות.

אור התורה לצמח צדק ויקרא א עז: השעיר השני הופך הקטגור לסנגור, וזה על דרך 'טוב זה יצר טוב, והנה טוב מאוד זה יצר הרע', שבו ועל ידו יבואו לבחינת תשובה **בחילא יתיר** (בכוחות יתירים).

ליקוטי שיחות יז/191: היות שראיית הקרי הייתה אצלו שלא במתכוין, שהרי מתענים בחמישה עינויים ולא מהרהרים בעבירה, מוכח שהדבר לא בא מהיצר הרע, אלא בהשגחה עליונה... כדי שהוא יתעלה לעבודה גבוהה יותר בעבודת התשובה, שמצד סדר העבודה הרגיל של הצדיק, אינו יכול להגיע אליו. ולכן לאחר שדאג כל השנה ושב בתשובה שלמה - החטא הביא אותו לעלייה גדולה יותר שמתבטאת בכך שהוא בן העולם הבא ואף בתוספת חיים גשמית ממש.

אמרי יהודה שם: בראש השנה עושים תשובה מיראה ונעשים כשגגות, אבל מה לנו עם השגגות? לכן הולכים תשליך וה' משליך את השגגות במקום שלא יזכרו ולא יפקדו, אבל לא מעבירן מהעולם לגמרי. ואחר כך בפורים קימו וקבלו היהודים מעצמם, שזו תשובה מאהבה ונעשו זכויות ואחר כך הולכים לפני פסח אל המים ליקח משם העוונות שעתה הן מצוות ולכן נקראים 'המים שלנו' בשם 'מי מצווה'.

אגרות קודש ח"כ/עמוד צו: כותבת שכאילו אין מה לתקן בזה ועל העדר שמירת טהרת המשפחה, והוא היפך יסוד אמונתנו שאין דבר העומד בפני התשובה... ועוד וגם זה עיקר, שהתיקון לעניין בלתי רצוי הוא על ידי **הוספת עניין רצוי** ולא בהוספת עוד עניין בלתי רצוי כמו עצבות וייאוש. בנוגע לפועל, תשתדל **בהסברת העניין דחוקי וטהרת המשפחה בסביבתה, בין מכירותיה וידידותיה**.

1. **מנהגי מהרי"ל ראש השנה:** מה שנוהגין לילך בראש השנה אחר הסעודה אצל ימים ונהרות להשליך במצולות ים כל חטאתינו, משום דאיתא במדרש, זכר לעקדה שעבר אברהם אבינו בנהר עד צווארו ואמר 'הושיעה ה' כי באו מים עד נפש', והוא השטן שנעשה כמו נהר לעכב אותו מן העקדה.

של"ה מסכת ראש השנה הגה פרק נר מצוה: הולכים למים שיש שם דגים, יען כי להדגים אין גבינים [עפעפיים] ועיניהם תמיד פקוחות, כדי להתעורר עיני פקחא דלעילא.

שולחן ערוך רבינו הזקן תקפג, ז: נוהגים לילך אל הנהר שיש בו דגים חיים, לסימן שלא תשלוט בנו עין הרע ונפרה ונרבה כדגים.

פרי עץ חיים שער השופר פרק ה: וינער שולי הבגדים כשאומר ותשליך במצולות ים.

של"ה שם: שמתעורר בתשובה שלימה בלבו ומשליך מעליו גילוליו ואז נופלים הם במצולות ים.

אמרי יהודה בשלח: בשם זקני המגיד מזלאטשוב: למה ישליך במצולות ים ולא יעבירם מהעולם?

חתימת מסכת יומא פח, א: הרואה קרי ביום הכיפורים, ידאג כל השנה כולה (רש"י: שמה לא קיבלו תעניתו והשביעוהו במה שבידו להשביעו, כעבר המוזג כוס לרבו ושפך לו קיתון על פניו). ואם עלתה לו שנה (שיצא בחיים) - מובטח לו שהוא בן העולם הבא (שמעשים טובים יש בידו שהגנו עליו וכן עולם הבא הוא)... כי אתא רב דימי אמר: מפיש חיי סגי ומסגי (מרבח חיים בבנים ובני בנים, שכך הסימן בישעיהו נג, י: 'יראה זרע יאריך ימים').

ליקוטי שיחות יז/183: דברי רש"י הם הסברה כיצד דבר אחר (מעשים טובים) מגן שלא יינזק ממה שקרה. אבל מפשטות דברי הגמרא 'הרואה קרי... מובטח לו וכו'" משמע שיש שייכות ביניהם. ולא מובן, כיצד הדבר פועל יתרון נעלה **שמוכסח** לו שהוא בן העולם הבא, ויותר מזה (גם בעולם הזה) הוא יזכה לחיים בבנים ובני בנים?

ויקרא טז: ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל: והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת: והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל, יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אותו לעזאזל המדברה.

אלשיך: מהו עניין שני השעירים הללו ושישים הוא יתברך כבודו לעומת עזאזל, להטיל גורל איזה מהם לה' ואיזה לזר ההוא? למה יחשיבנו כל כך כי מה קש נידף הוא לפני אלוהי עולם?

רמב"ן: מפורש בפרקי דרבי אליעזר הגדול, לפיכך היו נותנים **שוחד לסמאל ביום הכיפורים, שלא לבטל את קרבנם** (אלא להסכים וללמד